

Jaarverslag Integriteit Provincie Limburg 2024

Het Jaarverslag Integriteit is een onderdeel van het
jaarverslag van de Commissaris van de Koning.

provincie
Limburg

Het borgen van de integriteit in Limburg is een doorlopend proces – voor Provinciale Staten, Gedeputeerde Staten, de ambtelijke organisatie en, breder in Limburg, via de lijn Kwaliteit Openbaar Bestuur. Ook in 2024 is daarom ingezet op de doorontwikkeling van de Limburgse integriteitsstructuur en –cultuur. Integriteit is en blijft immers de belangrijkste pijler onder vertrouwen. Om verder te werken aan dit vertrouwen, blijft het nodig die pijler voortdurend te onderhouden en te versterken.

Deze koers zetten we in de komende jaren voort. Onder andere door invulling te geven aan de transformatie naar een responsieve overheid die naast de burger staat. En ook met de doorontwikkeling van het brede loket voor meldingen op www.limburg.nl. Zo wordt het reeds gecreëerde draagvlak voor veranderingen verder verbreed en uitgebouwd. Dat doen we samen met onze partners in het openbaar bestuur in Limburg.

2

ROL EN POSITIE COMMISSARIS VAN DE KONING BINNEN HET INTEGRITEITSBELEID

Op basis van de Provinciewet is de commissaris van de Koning (cvdK), of gouverneur, verantwoordelijk voor het bevorderen van de integriteit in de provincie. Dit betreft Provinciale Staten, Gedeputeerde Staten en de ambtelijke provinciale organisatie. Hij legt verantwoording af aan Provinciale Staten over het gevoerde beleid en is portefeuillehouder integriteit in het college van Gedeputeerde Staten.

Daarnaast heeft de gouverneur op grond van de Provinciewet een taak als rijksorgaan. Hij adviseert en bemiddelt bij verstoorde bestuurlijke verhoudingen wanneer de bestuurlijke integriteit van een Limburgse gemeente of het Waterschap Limburg in het geding komt. Hij legt daarover verantwoording af aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK).

De in dit jaarverslag gebruikte cijfers zijn van de peildatum 17 december 2024.

PROVINCIALE STATEN & INTEGRITEIT

De gouverneur is verantwoordelijk voor het bevorderen van de integriteit in de provincie. Deze taak vervult hij als provinciaal bestuursorgaan. Over het gevoerde beleid legt hij verantwoording af aan Provinciale Staten (PS).

- Bewustwording is een voortdurend proces. Om de kennis over integriteit binnen Provinciale Staten en de integriteit van Statenleden te bevorderen, zijn er ook in 2024 twee interactieve bijeenkomsten georganiseerd door de Commissie Integriteitsbevordering. Deze commissie stelt een jaarplan vast op basis van de actualiteit, eigen inbreng en het herhaaldelijk ophalen van input bij de leden van Provinciale Staten.
- Statenleden hebben dit jaar de gouverneur, de griffier of de extern adviseur integriteit opgezocht als klankbord wanneer zij geconfronteerd werden met vragen of twijfels bij integriteitsvraagstukken. Dat laat zien dat er binnen Provinciale Staten een sterk individueel en collectief verantwoordelijkheidsgevoel is voor integriteit en dat Statenleden bij hun handelen de kwaliteit van het provinciale openbaar bestuur vooropstellen.

3

Bekijk de nevenfuncties van alle Statenleden.

'TOON BEREIDHEID OM HET GESPREK AAN TE GAAN'

“De provincie timmert stevig aan de weg op het gebied van integriteit. Er zijn heel wat maatregelen genomen om ervoor te zorgen dat de organisatie betrouwbaar, integer en transparant blijft handelen. Onder andere door het inrichten van een meldpunt om mogelijke integriteitsschendingen aan te kaarten en deze onafhankelijk te laten toetsen. Maar ook door het actualiseren van verschillende regelingen, zoals de gedragscode waaraan gedeputeerden en Statenleden gehouden zijn, en het meldprotocol.”

Manette Baggen, extern adviseur integriteit

- Alle Statenleden hebben in 2023 een spiegelgesprek gehad met de gouverneur. Ook gedurende het jaar 2024 heeft de gouverneur regelmatig gesproken met de leden van Provinciale Staten. Daarnaast is gestart met de voorbereiding van een nieuwe ronde langs alle fracties om met hen in gesprek te gaan. Daarin komt ook het thema integriteit aan de orde.
- De ‘Gedragscode bestuurlijke integriteit leden van Provinciale Staten van Limburg 2024’ is een aanvullend instrument op de geldende wet- en regelgeving en op de bijbehorende jurisprudentie om integriteit en de belangen van een integer bestuur te waarborgen.
- Er zijn dit jaar 2 meldingen van (vermoedens van) integriteitsschendingen over Statenleden ontvangen. Dit betrof geen integriteitsschending. Hiervoor is een voortoets uitgevoerd en de melding is beoordeeld in de integriteitsdriehoek.
- Daarnaast is er 11 keer een voortoets uitgevoerd over een mogelijke (schijn van) belangenverstrengeling. Op basis hiervan is een schriftelijk advies uitgebracht aan betreffende Statenleden.
- De Commissie Integriteitsbevordering heeft tot doel gezamenlijk en resultaatgericht bijeenkomsten en workshops te organiseren. Die zijn bedoeld om de kennis over integriteit binnen Provinciale Staten te bevorderen.
- De Commissie Integriteitsbevordering heeft 3 keer in beslotenheid vergaderd.
- Integriteitsdriehoek: als een burger, organisatie, ambtenaar of collega-volksvertegenwoordiger vermoedt dat een lid van Provinciale Staten of Gedeputeerde Staten niet-integer heeft gehandeld, kan hij of zij dat melden bij de gouverneur, maar ook rechtstreeks bij de extern adviseur integriteit, Manette Baggen. De integriteitsdriehoek is 4 keer bij elkaar gekomen.

GEDEPUTEERDE STATEN & INTEGRITEIT

Binnen het college van Gedeputeerde Staten zijn we ons ervan bewust dat integriteit een werkwoord is. In de dagelijkse praktijk staan we gezamenlijk voor een open cultuur, waar het vanuit onze collegiale verantwoordelijkheid vanzelfsprekend is dat we samen het gesprek voeren over integriteit. Ieder collegelid heeft allereerst zelf een verantwoordelijkheid voor het eigen handelen. Als gouverneur zie ik als voorzitter van het college toe op de borging en nakoming van de met de individuele leden gemaakte afspraken en bewaak ik de integriteit van het besluitvormingsproces. Door voortdurend intern en extern over integriteit in gesprek te blijven, versterken we ons gemeenschappelijk denkkader. Alleen samen kunnen we als bestuur integer zijn en blijven.

De coalitiepartijen maken zich sterk voor een betrouwbare, integere en transparante overheid, zoals ook te lezen is in ons coalitieakkoord 2023-2027 ‘Elke Limburger telt’.

Individuele beheersafspraken met gedeputeerden

Bij de benoeming van de gedeputeerden in 2023 heeft de gouverneur met hen beheersafspraken gemaakt die bijdragen aan het vergroten van het integriteitsbewustzijn en mogelijke risico’s op (de schijn van) belangenverstrengeling voorkomen.

Overige relevante activiteiten 2024:

- Bijeenkomsten Gedeputeerde Staten:
 - april 2024: thema samenwerking, verhouding met ambtenaren, partners in het veld in Limburg en daarbuiten.
 - oktober 2024: heimdag
- De collegeleden sluiten aan bij de periodieke themabijeenkomsten met Provinciale Staten over weerbaarheid, integriteit en kwaliteit openbaar bestuur.
- Landelijke ontwikkelingen worden op de voet gevolgd en zowel lokaal, landelijk en interprovinciaal als met het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties besproken.

Gedragscode commissaris van de Koning en gedeputeerden

De collegeleden zijn aanspreekbaar op de naleving van de gedragscode en zijn bereid daar verantwoording over af te leggen. In lijn met aanbevelingen van de provinciale enquêtecommissie en de daarover gemaakte afspraken, hebben Provinciale Staten op 5 april 2024 een aantal verbeteringen in de bestuurlijke gedragscode vastgesteld. Deze betreffen de opgave van belangen, het lobbyverbod, omgangsvormen en de informatiehuishouding.

Melding nevenfuncties en neveninkomsten

- We kennen ambtsgebonden en niet-ambtsgebonden (persoonlijke) nevenfuncties.
- Persoonlijke nevenfuncties worden vooraf getoetst. Deze zijn toegestaan bij organisaties buiten Limburg, voor zover deze geen relatie hebben met de provincie. Inkomsten worden jaarlijks opgegeven bij het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en zo nodig verrekend.
- Nevenfuncties worden vooraf in Gedeputeerde Staten gemeld (openbare besluitenlijst).
- Provinciale Staten ontvangen tevens per kwartaal een overzicht met wijzigingen.
- Nevenfuncties worden gepubliceerd op www.limburg.nl.

Bekijk de gedeputeerden en hun nevenfuncties.

Borging en verantwoordelijkheden beheersafspraken gedeputeerden

Gedeputeerde	Eigen verantwoordelijkheid van de gedeputeerde.
College van Gedeputeerde Staten	Constituerend beraad 2023: nadere afspraken (en openbaarmaking)
	Daarna vanuit collegiaal bestuur tevens een gezamenlijke rol, binnen de beslotenheid van het college.
Gouverneur	Toezien op de borging en nakoming van de afspraken vanuit zorgplicht.
	Periodieke klankbordgesprekken met individuele gedeputeerden, met aandacht voor onder andere de actualiteit van afspraken en mogelijke dilemma’s, werkstijl, omgang met ambtelijke organisatie en tegenspraak.
	Algemene of terugkerende thema’s worden gezamenlijk in het college besproken.
	Duiding tijdens overleg en bijeenkomsten, bevorderen van de aandacht voor integriteitsafspraken en stimuleren van het gesprek hierover.
	Verslag over werkwijze en aanpak integriteitsbeleid via Jaarverslag Integriteit.

AMBTELIJKE ORGANISATIE EN INTEGRITEIT

Een transparante en integere overheid is een noodzakelijke voorwaarde voor het vertrouwen van burgers in de overheid. Ambtenaren hebben een eigen rol in het behouden en vergroten van het vertrouwen dat burgers, bedrijven, instellingen en samenwerkingspartners moeten kunnen hebben in de overheid. We werken als provincie dan ook onophoudelijk en onvermoeibaar aan een open en eerlijke organisatiecultuur en veilige werkomgeving, waarin ambtelijke tegenspraak gestimuleerd wordt en het normaal is om twijfels en dilemma’s ter sprake te brengen.

De algemeen directeur is ambtelijk eindverantwoordelijk voor het integriteitsbeleid in de ambtelijke organisatie. Hij werkt daarbij nauw samen met de gouverneur, die portefeuillehouder integriteit is in het college van Gedeputeerde Staten.

De coördinatie van het integriteitsbeleid is belegd bij het Team Integriteit van het kabinet van de gouverneur. Dit team is tevens vraagbaak, centraal informatiepunt en neemt meldingen in behandeling over vermoedens van niet-integer handelen in de ambtelijke organisatie. Het Team Integriteit kreeg in 2024 vragen van onder meer de gouverneur, bestuurders, directie, het cluster Personeel en Organisatie (P&O), managers, medewerkers, juristen en externen.

Onderwerpen waren onder andere:

- gedragscode (de vertaalslag naar de praktijk)
- nevenwerkzaamheden
- aannemen van geschenken
- preventie
- bewandelen van de juiste route voor meld- en klachtregelingen
- ongewenste omgangsvormen (sociale integriteit)

Acties 2024

- informer en adviseren (schriftelijk en mondeling)
- doorverwijzen naar bijvoorbeeld de vertrouwenspersoon of P&O
- betrekken van interne of externe deskundigen
- (on)gevraagd signaleren en adviseren algemeen directeur
- extra aandacht voor specifieke thema’s tijdens preventieve activiteiten
- trainingsactiviteiten

Medewerkers kunnen integriteitskwesties bespreken met hun leidinggevende of aankaarten bij de vertrouwenspersoon. Wie advies wenst bij integriteitsdilemma’s, kan ook terecht bij het Team Integriteit.

Preventie

Ons integriteitsbeleid is erop gericht goed en integer ambtelijk handelen te bevorderen en onze medewerkers tegelijkertijd tegen integriteitsrisico’s te beschermen. De Provincie Limburg heeft daarvoor in de afgelopen jaren gerichte regels, kaders en instrumenten ontwikkeld. Die houden we actueel door de landelijke ontwikkelingen op de voet te volgen en met andere provincies en in de regio kennis te delen en samen te werken. Het integriteitsbeleid maakt integraal deel uit van ons personeelsbeleid, met aandacht voor zowel regels als bewustwording. Integriteit is onderdeel van onze bedrijfsvoering en van ons dagelijks handelen.

Personeelsbeleid

- risicoprofiel integriteit
- werving & selectie
- Verklaring Omtrent het Gedrag
- introductiemodules integriteit
- ambtseed en -belofte
- integriteitsverklaring
- registratie nevenwerkzaamheden
- Gedragscode Goed Ambtelijk Vakmanschap
- vertrouwenspersoon
- meldprocedure
- het goede gesprek
- werkoverleg
- scholing en training
- kennisuitwisseling

123 nieuwe medewerkers legden de ambtseed of -belofte af in 2024.

Ambtelijke gedragscode Provincie Limburg 2020 Goed Ambtelijk Vakmanschap

Voor de zomer hebben Gedeputeerde Staten na instemming van de ondernemingsraad besloten de ambtelijke gedragscode aan te passen. De belangrijkste wijzigingen geven handvatten voor:

- zakelijke contacten met voormalige bestuurders
- relaties en het werk
- het draaideurverbod

Melding en registratie nevenwerkzaamheden en actualisatie
Middels een digitaal systeem houdt de Provincie Limburg de nevenwerkzaamheden van ambtenaren in beeld. Het actueel houden van deze registratie is een doorgaand en goedlopend proces. Voor de volledigheid worden medewerkers periodiek gevraagd deze gegevens te checken. In de Ambtenarenwet is bepaald dat ambtenaren verplicht zijn om nevenwerkzaamheden op te geven als deze raakvlakken hebben met hun hoofdfunctie bij de provincie. De provincie is verplicht deze te registreren. De nevenwerkzaamheden van ambtenaren met salarisschaal 14 en hoger worden overeenkomstig de gedragscode op de website gepubliceerd. De registratie van nevenwerkzaamheden wordt jaarlijks geactualiseerd.

- Op 17 december 2024 (peildatum) zijn er 227 medewerkers geregistreerd die samen 359 nevenfuncties hebben.
- 39 nieuwe meldingen nevenwerkzaamheden.
- 10 gewijzigde meldingen nevenwerkzaamheden.

Scholing en vorming
Medewerkers van de Provincie Limburg kunnen zich inschrijven voor diverse interne en externe opleidingen, cursussen en trainingen over integriteit, goed ambtelijk vakmanschap, bestuurlijk-ambtelijke samenwerking, tegenspraak en weerbare overheid.

Sociale veiligheid
In 2024 is een handleiding voor leidinggeven ontwikkeld inzake het oppakken van een signaal of melding over ongewenste omgangsvormen voor leidinggeven en alle stappen die daarop volgen. De handleiding geeft inzicht in de verschillende interventies en, indien passend en gewenst, het uitvoeren van een onderzoek. Na definitieve besluitvorming zal de uitrol van de handleiding in 2025 plaatsvinden.

Werkbelevingsonderzoek
Dit jaar heeft een extern bureau een werkbelevingsonderzoek uitgevoerd. Thema’s die in het onderzoek naar voren komen, zijn onder andere integriteit, de mate van invloed van medewerkers en de bestuurlijk-ambtelijke samenwerking. Vanuit integriteit zijn geen aandachtspunten naar voren gekomen.

Stimuleren in de uitvoering
Een effectief en integraal integriteitsbeleid is meer dan alleen regels en voorschriften. Het is van belang dat we een veilige werkomgeving in stand houden waar dilemma’s in alle openheid bespreekbaar gemaakt kunnen worden. Leidinggeven spelen daarbij een belangrijke rol. Het Team Integriteit werd in 2024 regelmatig door leidinggeven benaderd voor reflecterende of adviesgesprekken.

Bekijk de nevenwerkzaamheden van ambtenaren.

Introductieprogramma nieuwe medewerkers en trainees
Voor het introductieprogramma is een module integriteit ontwikkeld. Deze wordt aan alle nieuwe medewerkers en trainees aangeboden.

- 83 nieuwe medewerkers
- 4 workshops nieuwe medewerkers
- 18 trainees
- 1 workshop trainees

Informatie en communicatie
Om het integriteitsbewustzijn te stimuleren, is het van belang dat iedereen over de juiste informatie kan beschikken. Op intranet is informatie beschikbaar over het actuele integriteitbeleid, de gedragscode, nevenwerkzaamheden, meldprocedures en andere integriteitsinstrumenten. Mededelingen over actuele ontwikkelingen gebeuren via de reguliere communicatiekanalen.

Naleving en handhaving
Ambtenaren dienen zich als een goed werknemer te gedragen, volgens de voor hen geldende wet- en regelgeving en gedragscode.

Vertrouwenspersoon
Voor het bespreken van integriteitsdilemma’s of om te klankborden kunnen provinciemedewerkers – naast hun leidinggevende en het Team Integriteit – terecht bij de vertrouwenspersoon. De vertrouwenspersoon garandeert strikte vertrouwelijkheid en biedt advies, ondersteuning en begeleiding op het gebied van integriteit, ongewenste omgangsvormen en psychosociale arbeidsbelasting. De vertrouwenspersoon rapporteert over de werkzaamheden in een afzonderlijk jaarverslag, dat met de directie en de ondernemingsraad besproken wordt.

Regeling melden vermoeden van een misstand
De manier waarop een medewerker melding kan doen van een vermoeden van een misstand, onregelmatigheid of inbreuk op het Unierecht, is vastgelegd in een regeling. Deze regeling is voor provincied medewerkers vastgelegd in een bijlage van de cao Provincies. Medio 2024 is deze meldingsregeling in lijn gebracht met de eisen op grond van de Wet bescherming klokkenluiders. De algemeen directeur maakt jaarlijks een rapportage over de uitvoering van deze regeling, met informatie over het aantal en de aard van de meldingen, de uitkomst van eventuele onderzoeken en het standpunt van de werkgever. In 2024 zijn op grond van de regeling geen meldingen ontvangen.

Meldingen van (vermoedens van) integriteitsschendingen
In 2024 zijn er geen integriteitsmeldingen ontvangen. Een melding uit 2023 die dit jaar in behandeling is genomen, heeft de Provincie Limburg laten onderzoeken door een extern bureau. Over de uitkomsten daarvan kunnen nog geen mededelingen worden gedaan.

KWALITEIT OPENBAAR BESTUUR

Het afgelopen jaar is er opnieuw veel werk verzet rond het thema Kwaliteit Openbaar Bestuur in relatie tot het openbaar bestuur in Limburg.

Samenwerking bestuurlijk Limburg
Op grond van de Provinciewet en zijn ambtsinstructie ziet de gouverneur toe op een goede samenwerking tussen het openbaar bestuur in de Provincie Limburg. Daarnaast bevordert hij de bestuurlijke integriteit van de provincie. Verder heeft de gouverneur als taak het adviseren en bemiddelen bij verstoorde bestuurlijke verhoudingen in een gemeente en wanneer de bestuurlijke integriteit van een gemeente in het geding is.

Stuurgroep Kwaliteit Openbaar Bestuur (KOB)
De stuurgroep KOB deelt kennis, jaagt aan, stimuleert nieuwe ontwikkelingen en bespreekt dilemma’s op het vlak van de kwaliteit van het openbaar bestuur. Actuele thema’s zijn onder andere de positie van de burgemeester binnen het gemeentebestuur, veiligheid van bestuurders en volksvertegenwoordigers, weerbaarheid en de integriteit bij de werving en selectie van kandidaten voor gemeente-raadsverkiezingen.

- De stuurgroep Kwaliteit Openbaar Bestuur is 3 keer bij elkaar gekomen in 2024.

Gemeenten en waterschap
De gouverneur bespreekt regelmatig met de burgemeesters en de dijkgraaf de kwaliteit van het openbaar bestuur in hun gemeente of waterschap. Daarbij komen bijvoorbeeld bestuurlijke integriteit, ondermijning en veiligheid van de burgemeesters en dijkgraaf aan de orde. In 2024 heeft de gouverneur – onder meer tijdens zijn ambtsbezoeken – ook gesproken met gemeenteraden en colleges over bestuurs-cultuur in het algemeen en over specifiekere vraagstukken.

Beleidskader verboden handelingen
Als portefeuillehouder integriteit is de gouverneur belast met de uitvoering van het Beleidskader Verboden handelingen. De Gemeentewet benoemt voor raadsleden, wethouders en burgemeesters een aantal verboden handelingen. Gedeputeerde Staten kunnen voor het aangaan van overeenkomsten ontheffing verlenen aan raadsleden en wethouders. De gouverneur kan daarvoor ontheffing verlenen aan een burgemeester. De ontheffing wordt verleend mits het belang van de gemeente of derden niet wordt geschaad en de aanvrager niet wordt bevoordeeld. In de Waterschapswet zijn voor de leden van het algemeen en dagelijks bestuur soortgelijke bepalingen opgenomen. Ook hier kunnen Gedeputeerde Staten een ontheffing verlenen voor het aangaan van overeenkomsten met het waterschap. De gouverneur kan de voorzitter van een waterschap een ontheffing verlenen.

- Gedeputeerde Staten hebben in 2024 2 ontheffingen voor verboden handelingen verleend.

Voordracht ter vernietiging
Op grond van de Gemeentewet kan een besluit of een niet-schriftelijke beslissing worden vernietigd als dit besluit of deze beslissing in strijd is met het recht of het algemeen belang. Het college van Gedeputeerde Staten kan dat aan de betrokken minister mededelen. Bij het college van Gedeputeerde Staten zijn 3 verzoeken tot vernietiging van een raadsbesluit ingediend.

Breed Lokaal
Het voormalige meldpunt bestuurscultuur is eind 2023 ingebed in de bestaande organisatie. Daarvoor is het Breed Lokaal ingericht. Aan het einde van het verslagjaar is een melding ontvangen en in behandeling genomen. Het Breed Lokaal is bereikbaar via de contactpagina op de website van de Provincie Limburg.

